

OTVORENÁ NÁRUČ

ČASOPIS CIRKEVNÉHO ZBORU EVANJELICKEJ CIRKVI A.V. V NITRE, JESEŇ 2017

500 ROKOV
1517 - 2017

HRAD PREPEVNÝ JE PÁN BOH NÁŠ!

PROTESTANTI

- Predstav si, náš fyzikár nám zrazu z ničoho nič naparil písomku!
- A čo ste urobili?
- No čo, protestovali sme...

Aj vy ste už počuli takýto rozhovor? Študenti protestujú proti fyzikárovi, hráči proti trénerovi, odbory proti zamestnávateľovi. Náš jazyk tomu rozumie tak, že protestovať znamená stavať sa proti, odmietaa a nesúhlasíť.

Kresťania na svete sa konfesionálne delia na tri veľké skupiny: rímskych katolíkov, pravoslávnych a protestantov. My evanjelici patríme medzi protestantov. Mali by sme teda patriť k tým, ktorí sú proti niečomu, niečo odmietajú a nesúhlasia.

Ako sa nám to páči? Cítíme to takto? Hm, niečo tu nehrá.

Skúsme sa bližšie pozrieť na pôvod slova „protestovať“. Je zložené z dvoch latinských slov: „pro“ a „testo“. Ich spojením vzniklo slovo, ktorého obsah nás prekvapí. Je úplne iný ako to, čo máme uložené v našom vedomí. Pro-testovať neznamená byť proti niečomu, ale naopak byť za niečo, vyznať to, dosvedčiť sa, prihlásiť sa k niečomu. Slovo „protestovať“ teda pôvodne nemalo negatívny náboj vzdoru a odmietnutia, ale pozitívny náboj vyznania a priznania sa. Áno, protestanti toho veľa odmietli. Ale pred tým ako odmietli prvú z odmietnutých vecí, stálo toto: K niečomu sa tvorivo priznali, niečo pozitívne vyznali a dosvedčili. Až tak boli schopní niečo odmietnuť.

(pokračovanie na str. 2)

Kedy bolo po prvýkrát použité slovo „protestant“? Stalo sa tak na zasadnutí nemeckého ríšskeho snemu v r. 1529 v Speyeri. Osem rokov pred tým, v r. 1521 zasadal iný, povestný ríšsky snem vo Wormsi. Na ňom mních a doktor teológie Martin Luther pred cisárom Karolom V. a elitami šľachty a cirkvi odmietol odvolať svoje učenie, iba ak by mu z Písma dokázali jeho nepravdivosť. Luther bol vyhlásený za kacíra a daný do ríšskej kľatby. Ktokoľvek ho mohol beztriestne zabiť. Jeho ďalší život a činnosť sa obmedzili iba na Sasko, kde žil pod ochranou kniežata Fridricha Múdreho. V ďalšom čase bolo Nemecko poznačené vlastnými vnútornými problémami, vojnou s Francúzskom, s pápežom, sedliackou vojnou. Reformácia sa teda pomerne nerušene šírila v Sasku i za jeho hranicami. Nasledujúci snem v Speyeri v r. 1526 zaručil istým spôsobom náboženskú slobodu. Až prišiel r. 1529 a s ním opäť snem v Speyeri. Cisár Karol V. sa ho osobne nezúčastnil, ale ním poverený jeho brat Ferdinand ho riadil tak, aby reformáciu zastavil a zlikvidoval. Po zložitých rokovaniach bolo ponúknuté evanjelikom stručne povedané toto: 1. Platia uznesenia Wormského snemu ohľadom Luthera. 2. Tam, kde sa reformácia už rozšírila, môže zostať terajší stav, katolícki veriaci však majú zaručenú slobodu. 3. Do ďalších oblastí sa reformácia šíriť nesmie. 4. Od evanjelikov sa vyžaduje bezpodmienečné prijatie zákona.

Evanjelická šľachta si uvedomila, že takto sa reformácia stane iba regionálnou záležitosťou Saska a inde sa šíriť nebude. A že štát tu mocensky zasahuje do vecí, ktoré sú otázkou svedomia a poslušnosti Božiemu Slovu. Riskujúc stratu života i majetku „pro-testovali“, teda doslova „vznali a osvedčili sa za niečo“. Počujte, začínajú slovami: „Protestujeme pred Bohom za seba i za svoj ľud ....“. Inak povedané:

„Pred Bohom sa prihlasujeme k určitému vyznaniu a postoju“. Posúdme, či niektoré ich protesty sú negatívne, odmietavé, alebo naopak tvorivé a vyznavačské. Evanjelici protestovali, že spoľahlivé učenie je iba to, ktoré sa zakladá na Písme Svätom. Že Písmo Sväté sa najlepšie vykladá inými pasážami Písma Svätého. Že chcú výlučne zachovávať, kázať a učiť iba čisté učenie Božieho Slova a nedopustiť, aby sa k nemu niečo pridávalo. Že ľudské svedomie, ktoré poznalo pravdu Božieho Slova, je viac ako štátna moc. Že štát má bdieť nad slobodou náboženského vyznania. Že pravda Božieho Slova je viac ako úradno-hierarchické nároky cirkvi. Za toto protestovali, nie proti niečomu. Ich vyznavačská odvaha udivila aj katolícku stranu. Slávnostné slová ich protestu im vyniesli prezývku „protestanti“, ktorá sa v dejinách ujala a sú ňou označovaní kresťania, ktorí nie sú ani rímski katolíci, ani pravoslávni.

Toto všetko majme pred očami a v pravde pripusťme, že naše evanjelické kresťanstvo, žiaľ, často mávalo a máva jeden vážny nedostatok. Býva založené na negácii: „Nie sme katolíci!“. Predstavíme si obraz života jedného katolíka so všetkými jeho kontúrami a potom ho akože protestantsky odmietneme: „Takíto my nie sme!“.

Bratia a sestry pamätajte a v tomto jubilejnom roku reformácie pamätajte päťstokrát viac, že ani Lutherova spočiatku reformátorská a potom reformačná snaha, ani vyznavačsko - politické snahy nemeckej či uhorskej evanjelickej šľachty, ani mučeníctvo evanjelických elít či prostých ľudí neboli primárne založené na odmietnutí niečoho, ale na priznaní sa k niečomu. Boli to pozitívne a tvorivé postoje. Boli skutočne protestantské.

Ani dnešný evanjelik nevystačí s tým, že bude tvrdiť, že nie je rímsky katolík, alebo niekto iný. Obsah našej viery a života sa predsa nevyjadruje negáciou! Milý evanjelik, osvedč sa a vyznaj, áno „pro-testuj“, pozitívne a tvorivo, kto duchovne a existenčne si. Koho si poznal v Bohu, koho a čo máš v osobe a diele Pána Ježiša Krista, aké sladké je pre teba Božie Slovo, kde je tvoje miesto v cirkvi, v čom spočíva tvoja spása, čo je pre teba bezpodmienečnou pravdou v živote i pri umieraní! Iba takto pochopený a žitý evanjelický protestantizmus má budúcnosť a je milý Bohu.

MÁ BUDÚCNOSŤ A JE MILÝ BOHU

Potom anjel Hospodinov zavolať z neba na Abraháma druhý raz a riekol: Prisahám na seba – znie výrok Hospodinov: Pretože si to urobil a neodoprel si mi svojho jediného syna, veľmi Ťa požehnám... (1. Mojžišova, 22, 15-17)

Milí čitatelia. Chcem vás teraz poprosiť, aby ste si (ak ste tak náhodou neurobili) pred pokračovaním sledovania týchto riadkov najprv pozorne prečítali predchádzajúcu homíliu br. farára. Končí slovami, ktoré sú nadpisom tejto úvahy. Ale hlavne - Ivan Elko tu vysvetľuje význam slova protestovať. Znamená prihlásiť sa k niečomu, niekomu. Také prihlásenie sa Hospodina k človeku, ktoré vieme aj situovať do pomerne presného historického obdobia, citujem vo vyššie uvedených veršoch 1. knihy Mojžišovej.

Z televízie Lux som sa dozvedel, že táto časť Abrahámovho života sa odohrávala približne v 16. storočí pred Kristom. Prišlo mi to ako veľmi symbolické. Teraz - keď si pripomíname udalosti 16. storočia letopočtu nášho. Hľadal som v tejto zhode nejaké paralely, ale vzhľadom na moje zootechnické vzdelanie neúspešne. Poradil som sa preto s br. farárom Elkom. Medzi činmi Abraháma a Martina Luthera našiel niečo spoločné. Nazval to slovom „licitácia“.

Text o Abrahámovej „licitácii“ s Hospodinom za záchranu Sodomy je uvedený v 18. kapitole 1. knihy

Foto: Zdenka Žihlavski

XVI. storočia – nášho letopočtu i to pred naším letopočtom boli bohaté na prelomové udalosti.

Mojžišovej vo veršoch 24 až 32. Dvadsiaty štvrtý verš: Možno bude v meste päťdesiat spravodlivých, či ich zahubíš a neodpustíš miestu pre päťdesiat spravodlivých, ktorí sú v ňom? Napriek licitácii Abraháma dochádza ku obrovskej katastrofe – mestá Sodoma a Gomora sú zničené.

Martin Luther v 16. storočí nášho letopočtu, konkrétne v období rokov 1517 – 1521 „licituje“ s najvyššími predstaviteľmi cirkvi argumentujúc, aby ho presvedčili z Písma o nesprávnosti jeho postojov. Stále má záujem o reformu vtedajšej cirkvi, nie reformáciu. Jeho hlas je však umlčaný. Na konci je opäť veľká katastrofa – ďalšie rozdelenie kresťanstva, hrozné vojny a povstania, vraždenie či týranie ľudí.

Abrahám dvakrát v 22. kapitole (verše 1 a 11) odpovedá Hospodinovi: Tu som. Dr. Luther

podľa svedectiev vyznáva na Wormskom sneme: Tu stojím, inak nemôžem. Opäť niečo, čo oboch mužov spája. Ich „licitácie“ skončili katastrofou. No nie totálnou. Ľudská spoločnosť putuje históriou ďalej a ak bude putovať poučená, šestnásť storočia mali zmysel. Ak budeme k sebe navzájom slušní a tolerantní – príslušníci všetkých náboženstiev, kresťanských konfesii či ateisti. Pre nás, luteránov nech platí: protestujeme pozitívne a tvorivo. Takýto protestantizmus má budúcnosť a je milý Bohu.

Ján Huba, zborový dozorca

TÉMY PRE MODLITEBNÍKOV

Ďakujeme za čas leta a prázdnin, že sme sa v zdraví mohli vrátiť zo svojich ciest. Ďakujeme za Pánovu ochranu a požehnanie pre deti, mládež a dospelých, ktorí boli na oboch letných táboroch.

Ďakujeme za to, že trvá čas milosti a my sa naplno môžeme venovať deťom, mládeži, dospelým, seniorom. Prosme o to, nech Duch Svätý zmocňuje všetko kázanie, vyučovanie, rozhovory, zdieľanie v spoločenských. Nech je Pánova ruka nad našimi plánmi, podujatiami a cestami.

Prosme za presbyterov a služobníkov v akýchkoľvek funkciách. Prosme za všetkých dobrovoľných spolupracovníkov v misii a vyučovaní. Prosme za diakonov. Nech sú zdraví, vytrvalí v službe, jednotní a vedení Svätým Duchom.

Prosme o zdarný priebeh všetkých nasledujúcich krokov a udalostí, súvisiacich s prípravou stavby penziónu.

Foto: Archív BŠ Martin

Gene Ryan

Na tomto mieste bývajú rozhovory so živými ľuďmi, s ktorými stojíme bok po boku v službe. V tomto čísle si však chceme spomenúť na muža, s ktorým sme v službe stáli, ktorému Boh zveril úplne mimoriadnu službu a poslanie a ktorý odišiel zo šíkov cirkvi zápasiacej do nebeských chórov cirkvi oslávenej.

V utorok 5. septembra sme dostali nečakaný email od Carolyne Ryanovej, manželky nášho vzácného priateľa a brata vo viere Gene Ryana. „Píše sa mi to s ťažkým srdcom, ale musím vám zdieľať, že Gene tejto noci zomrel. Dnes je už u svojho Pána“.

Starý biblický príbeh hovorí o tom, ako praotec národa Izrael Jozef sa stal pôvodcom veľkého dobrodenia pre Egypt a tak sa mu dostalo zaslúženého uznania a odmeny. Čas však plynul, zomreli faraón i Jozef, odišla celá generácia a ešte ďalšia, a tá nasledujúca si už vôbec nepamätala, kto že bol ten Jozef a za čo sme mu boli vôbec vďační?

Aby ani ďalšie generácie nezabudli: Kto bol teda Gene Ryan a za čo sme mu vďační?

V deväťdesiatych rokoch bol Gene Ryan zodpovedný za zahraničnú misiu v Evanjelickom cirkevnom zbore Our Saviours v meste Naperville na predmestí Chicaga. Ako laický dobrovoľník mal na starosti všetky aktivity, ktoré vyvíjal tento mimoriadne živý zbor

smerom do zahraničia. A pretože Gene spoznal martinského Bohdana Hroboňa počas jeho amerických štúdií, Our Saviourš podporoval i výstavbu Biblickej školy v Martine. Do Martina zvykli ľudia z Our Saviourš v lete cestovať, pracovali rukami na stavbe a podporovali ju i finančne.

V roku 1993 vzniklo partnerstvo medzi mestami Nitra a Naperville. V júni 1998 pobývala v Martine veľká skupina ľudí z Our Saviourš. Šiesti z nich odskočili do Nitry, aby odovzdali list napervillského primátora nitrianskemu, spoznali mesto a navštívili evanjelické Služby Božie. Zástupca zborového dozorca brat Milan Halák na Službách Božích hosťom opísal situáciu, v ktorej sa zbor nachádzal: Dosiaľ si nemohol postaviť kostol. Teraz sa dielo konečne začalo, stoja betónové múry a strecha. Zbor však kvôli drastickému dvíhaniu cien minul už všetky peniaze. Stavbe hrozí zakonzervovanie. Jej budúcnosť je úplne neistá.

Ako Gene neskôr rozprával, toto všetko s pohnutím vypočul a pýtal sa sám seba či fakt, že úplne náhodou prišli do Nitry a vypočuli toto svedectvo neznamená „Boží prst“ - výzvu nitrianskym evanjelikom pomôcť. Skupinka odišla späť do Martina, ale on s priateľom ešte zostal. V modlitbách sa pýtal, ako tomuto celému porozumieť. V jedno ráno pofajčievajúc pred

hotelom opäť stretol Milana Haláka, ktorý sa vynoril z hmly a kráčal rovno k nemu. Nerozumeli si, iba sa bratsky objali. Po tomto si vraj Gene povedal, že keď príde do Naperville, bude zatiaľ všetkým tento príbeh iba rozprávať. Ale ak sa mu v krátkom čase Nitra ešte nejakým silným spôsobom pripomenie, bude to brať ako znamenie, že má zahájiť zbierku. Krátko na to sa mu ozval napervillský primátor George Pradel : „Ahoj Gene, musím cestovať do Nitry. Ty si tam už bol, nepôjdeš so mnou?“. Gene v tej chvíli nadobudol istotu, že má začať konať. Veľká zbierka na dostavbu nášho kostola sa začala!

Vo vydaní napervillských novín Daily Herald zo 4. septembra 1998 je o zbierke pre Nitru článok, v ktorom Gene s príslovečnou skromnosťou novinárovi hovorí: „Nemohli sme si proste ísť ďalej svojou vlastnou cestou a ich nechať samotných, napriek tomu, že oni neočakávali našu pomoc. Rozprávali sme ich príbeh v našom spoločenstve a zvyšok urobil Boh“. Aby sme boli konkrétni: Cirkevný zbor Our Saviourš, neustále povzbudzovaný a motivovaný charizmatickým organizátorom Gene Ryanom, ktorý mal nad zbierkou osobný patronát, v priebehu dvoch mesiacov vyzbieral „naprieč Spojenými štátmi“ 300 tisíc dolárov. V septembri 1998 sa Gene Ryan vrátil do Nitry a zhromaždeniu

na Službách Božích oznámil, že Our Saviourš má pre náš zbor tento dar. Na starej videokazete vidíme, ako niektorí zhikli od úľaku, prekvapenia, neporozumenia či nevy-svetliteľnosti toho, čo počuli. Ses-try plačú, bratia sa po sebe pozera-jú. Dar je tak veľký, až je neuveriteľný. V Nitre sa odvtedy hovorí o Božom zázraku. Toto je dôležité: Aby tí, čo dnes prichádzajú i tí čo ešte prídu vedeli, že pri výstavbe kostola sa udial takýto zázrak! A Boh si naň použil muža menom Gene Ryan, akoby nášho Jozefa a cirkevný zbor Our Saviourš.

11. júna 2000 bol Evanjelický kostol Svätého Ducha posvätený. Prežívali sme nevýslovnú radosť a vďačnosť, no cirkevný zbor mal dlžobu 6,7 milióna korún a potreboval kostol ešte zariaďovať. Gene Ryan a Our Saviourš do roku 2001 teda ešte zbierali a priniesli ďalších 195 tisíc dolárov. Dohromady bez-mála pol milióna! V dlažbe chrámovej lode je uložená kovová lišta, ktorá loď i celú stavbu kostola delí na dve polovice. Keď bol kostol posvätený, jeho účtovná hodnota bola 48 miliónov korún. Podľa vte-dajšieho kurzu 1 milión dolárov. Peniaze na jednu polovicu stavby teda zabezpečil Gene a cirkevníci z Our Saviourš.

V roku 1999 vzniklo partnerstvo medzi cirkevnými zbormi Our Sa-viouřs a Holy Spirit, ako nám oni hovoria podľa názvu nášho Evanje-

Gene s priateľmi pri posvätení kostola.

lického kostola Svätého Ducha. Do Nitry prichádzali malé jarné a veľké letné skupiny z Our Saviourš. Čím ďalej, tým menej sa hovorilo o peniazoch a viac o priateľstve, šírení evanjelia v meste, službe potrebným, práci s ľuďmi, dobrovoľníctve, rozvoji spoločenstva. Gene prichádzal vždy a vždy s niekoľkými veľkými kuframi. Na srdci mu ležala práca centra Slniečko či detského domova na Dlhej ulici. Prinášal šatstvo, hračky, finančnú podporu. To isté sa celé dlhé roky dialo v Biblickej škole v Martine. Gene nehľadel na seba, nevnímal únavu, neľutoval nepohodu, nechcel uznanie, nerátal vlastné výdavky. Bola to jeho služba Bohu.

Gene s manželkou Carlyne sa rozhodli stráviť seniorský vek na Floride. Aj tam sa aktívne vodcovsky zapojil do života dôchodcovského mestečka a cirkevného zboru St. John. Služba iným mu robila väčšiu radosť, ako možnosť od rána do večera hrať golf a kúpať sa v bazéne. Bol to skrátka Gene.

Naposledy – i keď sme to vôbec netušili - bol Gene v Nitre v septembri 2015 so skupinkou starých známych z Our Saviourš. V nedeľné popoludnie sme mnohí sedeli v kostole vo veľkom kruhu a rozprávali o našom živote a službe v Nitre. Na našu prosbu ešte raz vyrozprával celý príbeh o zbierke, vďaka ktorej má rodina evanjelikov v Nitre vlastný kostol.

Manželka Carlyne na záver píše: „Iba zriedka sa stalo, že by Gene pri rozprávaní nebol spomenul Misiu Slovensko. Veľmi vás všetkých miloval“.

A jeho i náš dobrý priateľ Donald Swanson k tomu pridáva: „Gena sme vždy prezývali Doktor Slovensko. Bol úžasným priateľom a bude ťažko chýbať všetkým, ktorí ho poznali“.

Stretli sme sa v mimoriadnom čase s mimoriadnym človekom.

Vždy budeme spomínať s vďakou voči Pánu Bohu.

Gene Ryan,

11. júl 1937 – 5. september 2017

September 2015, posledný Genov pozdrav.

AKO SI PRIPOMÍNAŤ LUTHERA? OBJAVIŤ VO SVOJOM ŽIVOTE BOŽIE JEDNANIE

V Nemecku sa v situácii bezradného hľadania (nemeckých evanjelikov i katolíkov – pozn. i. e.), ako poňať blížiac sa reformačné jubileum a čím ho vlastne duchovne naplniť, objavili rozličné hlasy. Tu chceme predstaviť jeden z nich, referát profesora Ulricha na synode v Bad Tölz. Jeho podnet je vhodným zhrnutím jadra Lutherovej teológie a vôbec tradičného luteránskeho poňatia, že vlastnou témou teológie sú skutky Božie, Božie jednanie, Boží príbeh s človekom. Profesor Ulrich v zmienenom referáte vyzval ku znovuobjaveniu tejto dimenzie a to nie iba v teológii, ale k znovuobjaveniu jednajúceho Boha v našich životoch.

Pripomínať, alebo dokonca sláviť jubileum Lutherovej reformácie má podľa profesora Ulricha zmysel len vtedy, pokiaľ je dynamika reformácie našou dynamikou, pokiaľ skutočne je reformačné hnutie hnutím, ktoré nami nie len pohlo, ale stále hýbe.

Hybnou silou Lutherovho jednanania bolo Božie slovo, a Božie slovo Lutherom nie len pohlo a hýbalo, ale Luther sa tiež zveril a vydal sile a vedeniu tohto slova. Ešte pred všetkými interpretáciami tu bolo a je Božie slovo, a toto slovo má svoje dejiny pôsobenia a súčasťou dejín pôsobenia Božieho slova je Luther a sme aj my. Tým veci získavajú správne proporcie; je zrejme, kto je tu hýbateľ (Božie slovo) a kto je hýbaný, kto sú tí pohnutí.

Evanjelici, zhromaždení kedysi na synode v Barmen (1934) a formulujúci tézy, ktorými sa chceli vyznavačsky odlišiť od tých, ktorí prispôbovali kresťanstvo nacistickej ideológii, vyhlásili v 2. téze: Kresťanská cirkev je spoloč-

nosť bratov, kde Ježiš Kristus prostredníctvom Ducha Svätého v prítomnej dobe jedná vo slove a sviatostiach.

„Skrytá prítomnosť“ – to je skutočné vyjadrenie toho, ako Luther chápal Božiu prítomnosť v jednaní. Z tohto hľadiska, usudzuje profesor Ulrich, nie je pripomínaných Lutherových 95 téz proti odpustkom úplne mimo témy reformácie, pretože i v nich išlo o to, aby sa Božie jednanie nestratilo za ľudským jednaním, aby zostalo patrné, že je to Boh, kto odpúšťa. Nejde proste iba o to, čo hýbe ľuďmi, ani o to, čo hýbalo Lutherom. Obvykle sa dočítame, že Lutherom hýbala otázka „Ako nájdem milostivého Boha“ a že na ňu napokon našiel odpoveď. Toto ale samotný Luther odmietal: Podstatné pre neho bolo, že mu sám Boh túto otázku vyrazil z ruky, že začal jednať a to svojím slovom. Božie slovo bolo tým, čo sa Luthera zmocnilo a čo ním hýbalo. Ide o príbeh, ktorý vpadáva do skutočnosti a do dejín, ide o príbeh, ktorý nás zahrňuje a robí nás súčasťou tohto príbehu. Úlohou historikov pri skúmaní reformácie je ukázať, že doba bola zrelá, že tu boli aktuálne otázky, potrebujúce riešenie, a že jej predchádzali dlhé vývinové línie. To všetko je pravda, ale nevysvetľuje to to hlavné: Zvesť, že ospravedlnenie človeka je Božie jednanie, niečo, čoho sa nemôžeme zmocniť, ale čomu sa môžeme natrvalo vydať. Otázka, ako nájdem milostivého Boha, by bola sama o sebe iba jednou z náboženských otázok, ktoré nami hýbu, namiesto toho, aby nami hýbalo Božie slovo. Lutherovu reformačnú teológiu nie je možné pochopiť bez pochopenia dramatických vpádov Božieho slova do nášho života.

Aká prax zodpovedá tomuto objavu? Otvorenosť v načúvaní Božiemu slovu, vydanosť Božiemu slovu dosvedčenému v Biblii, slovu o skutočnosti a príbehu, v ktorom sa sami ocitáme. Teda v žiadnom prípade otázka mojej spásy položená Bohu, ale otázka: Čo mi chceš, Bože, povedať? Z hľadiska jubilea je to potom otázka či to, čo hýbalo Lutherom, môže hýbať i nami. To je prax prorokov, ktorých sa zmocnilo Božie slovo. Prax toho, ktorý bol puđený slovom, vedený slovom, vždy ochotný skúsiť sa spoľahnúť na Božie slovo. A pred tým všetkým prax samotného Boha, ktorý začal tento príbeh s nami a ktorý „dielo svojich rúk neopúšťa“, prax Boha, ktorý sprítomňuje svoju spravodlivosť a dáva nám na nej účasť. Veď o to ide v biblickej zvesti o spravodlivosti, že Boh nedáva výpoveď zo spoločensva so svojim ľuďmi a so všetkými ľuďmi. Všetko sa točí okolo prosby „Bud' vôľa Tvoja“ a „Príď kráľovstvo Tvoje“ a okolo Božej vernosti, dosvedčenej v slovách a v dejinách Izraela a v príbehu Pána Ježiša Krista. O Jeho príbeh a o náš príbeh v Kristovi ide – a v tomto zmysle ide tiež o Jeho skutky, nie o naše skutky, akoby bol náš vlastný príbeh nezávislý od Krista.

U Luthera centrom všetkého nie som ja so svojou otázkou vlastnej spásy, ale je to Boh, ktorý si ma vyvolil z milosti, ktorý sa už rozhodol pre mňa – ten je stredom, ja iba Jeho voľbu vo viere prijímam, v Jeho príbehu objavujem sám seba ako vyvoleného, ako toho, komu bolo odpustené. A spolu so mnou tam objavujem celý svet, pretože to je vlastná pointa celého príbehu:

Tak Boh miloval svet, že svojho jednorodného Syna dal...

Boh tu nie je preto, aby uspokojoval naše potreby, dokonca ani potrebu odpustenia hriechov, ospravedlnenia a uznania. Reformačná teológia, opakuje profesor Ulrich, hovorí: Boh s tebou jedná, Boh pracuje na tebe, zahrňuje ťa do svojho príbehu, oslobodzuje ťa z tvojich bezbožných pút, robí z teba nového človeka, premieňa tvoj život, odpúšťa ti tvoju vinu. Gramatikou viery nie je to, čo vierou získaš pre svoj život, ale čo ťa s Bohom postretne, keď sa Mu zveríš. Ide o túto skúsenosť, nie o záruky alebo potvrdenia, ktoré od Boha získaš. Nejde o garancie, že zvládneš svoj život a budeš spokojný – to by bola falošná zbožnosť, tak ako kupovanie odpustkov.

Nejde teda iba o Boha, ale ide o Božie jednanie. Aj Božia láska sa ukazuje v jednaní. Toto jednanie sa nás chce zmocniť. Naše

obrátene je Božím jednaním, nie našim skutkom. Nemusíme zmeniť svoj život, ale je potrebné, aby sme nechali Boha jednať, a On zmení náš život! Túto gramatiku rozprávania o Bohu objavil Luther už veľmi skoro v Žalmoch a jeho výklady Písma nie sú vedené otázkou, čo od Boha dostanem, ale aký je skutočný príbeh, do ktorého patrí. Každodenné pokánie, o ktorom Luther hovoril v 95 tézach o odpustkoch, je súčasťou tohto môjho zostávania v Božom príbehu so svetom. A to všetko nie je iba akademický názor, ale prax: Prax neustáleho objavovania Božieho jednanie v mojom živote a v živote sveta a prax modlitby za Božie jednanie. Veriť znamená zveriť sa Božiemu jednaniu. To je viera Abraháma, Jóbova, Pavlova. To je viera, ako ju žil ako príklad samotný Pán Ježiš Kristus. To je i viera Martina Luthera – a keď hovorí slávne slová, ktoré legenda zhrnula do

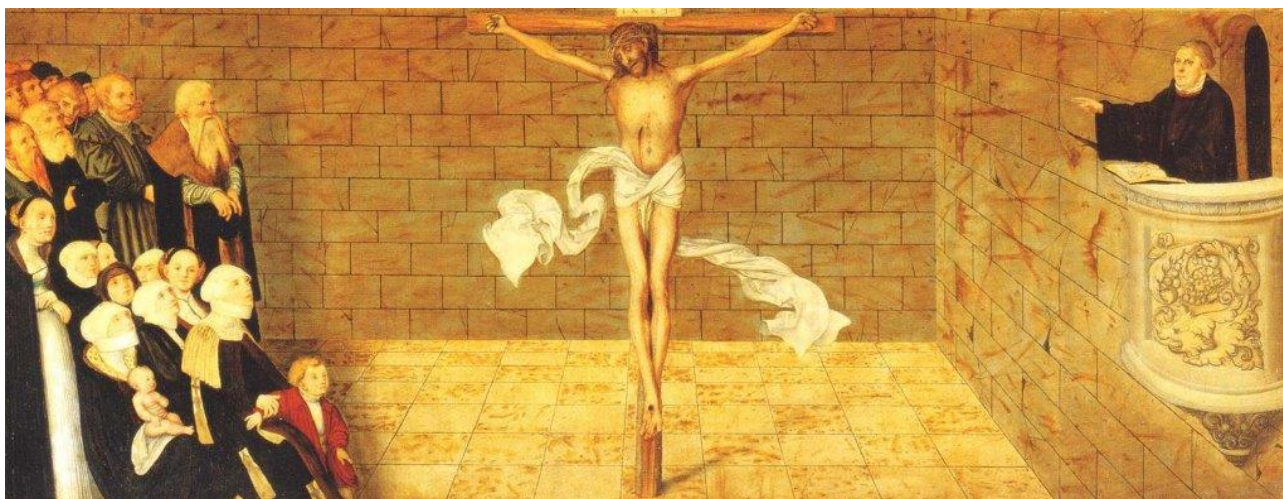
výroku: „Tu stojím, inak nemôžem“, nie je to zaťatosť individualistu, ale iba konštatovanie, že v tomto príbehu nemôžem inak. O tejto viere hovorí Písmo – a načúvať Písmu znamená zotrvať v stálom stave vyvolenia – a v rámci vyvolenia i v skúškach a pokúšeniach. Toto vystavenie sa Božiemu príbehu je i obsahom pravej bohoslužby, ako alternatívy k ľudským skutkom, a teda i k iným príbehom. Bohoslužba v načúvaní slovu – „Dali sme sa osloviť“.

Prevzaté z Jaroslav Vokoun: Luther - Finále stredovekej zbožnosti.

Karmelitánske nakladateľstvo Praha, 2017

úryvky, str. 249 - 255

Preložil a upravil Ivan Elko

DÔLEŽITÉ MÍLNIKY DEJÍN EVANJELICKEJ CIRKVI A. V. NA SLOVENSKU (1. ČASŤ)

- november 1517 - 95 Lutherových téz o pravom pokání a proti zneužívaniu odpustkovej praxe priviezli kupci do Bardejova.
- 1519 - Lutherove učenie je verejne prednášané v Banskej Bystrici. Hlavne nemecké prostredie banských miest a tiež Spiša a Šariša predstavuje vhodné prostredie na šírenie reformačného učenia.
- 1520 - Tomáš Preisner, učiteľ v Ľubici na Spiši, číta z kazateľne 95 Lutherových téz.
- leto 1521 – Po zasadnutí snemu vo Wormsi sa vo všetkých dôležitejších kostoloch v Uhorsku číta pápežská bula o uvalení Martina Luthera do kliatby.
- 1521 – Mešťania v Prešove napadli jágerského kňaza Michala Dama, predávajúceho odpustky.
- 1522 – Prví po mene známi farári, kázuci v reformačnom duchu, mnohí väznení, boli Šimon Bernhardt (Ban. Bystrica), Konrád Cordatus (Kremnica), Ján Kysling (Zvolen), Wolfgang Schustel a Izaiáš Lang (Bardejov), Achatius a Arnold Transylvanus (Košice), Ján (Sabinov), Juraj Leudišer (Spiš).
- 1522 - Prví po mene známi študenti za Slovenska, študujúci priamo v epicentre reformácie - na univerzite vo Wittenbergu: Martin Cyriak z Levoče, Juraj Baumheckell a Matej Thomae z Banskej Bystrice.
- 1523 – Uhorský kráľ Ľudovít II. vydal 54. zákonný článok, prikazujúci „Všetci luteráni ... nech sú na živote potrestaní a všetkých svojich majetkov pozbavení“.
- 1525 – Uhorský snem v Rákoši prijal 4. článok, hovoriaci: „Všetci luteráni nech sú vyhubení ... nech sú bez prekážky chytení a upálení“.
- 1525 – V Bardejove sa konali prvú evanjelickú Službu Božiu na Slovensku. Samozrejme, nemali ešte takú podobu, ako naše dnešné Služby Božie.
- august 1526 – Odohrala sa pre Uhorsko tragická bitka pri Moháči. Martin Luther píše list odovodenej uhorskej kráľovnej Márii Habsburskej a venuje jej výklad štyroch žalmov. V krátkom, politicky chaotickom čase medzivládia nastali podmienky pre slobodnejšie šírenie reformačných myšlienok.
- 1527 – Bolo založené Evanjelické gymnázium v Bánovciach nad Bebravou. Reformačné učenie preniká do regiónov Bratislavy, Trenčína, Žiliny, na Gemer a na Liptov.
- 1527 – Na základe protiluteránskych nariadení kráľa Jána Zápoľského boli upálení Ľubietovský farár Nikolai (asi pri Dobrej Nive) a učiteľ Gregori (asi vo Zvolene). Sú to prví po mene známi evanjelickí mučeníci.
- jún 1530 – v Augsburgu bolo cisárovi Karolovi V. a nemeckému ríšskemu snemu prednesené evanjelické vyznanie viery, ktoré z vyznaní evanjelických miest, univerzít a jednotlivých osobností reformácie redakčne zostavil Filip Melanchton. Neskôr dostalo názov Augsburské vyznanie. Po jeho napadnutí Melanchton píše Obranu Augsburského vyznania.
- 1531 – Ostrihomský biskup Pavol Varda začína s čistkami medzi farármi, sympatizujúcimi s reformáciou. Uväznení sú farári Izaiáš Lang z Bardejova, Matej Dévai z Košíc, Anton z Prešova a mnohí ďalší. Reformácia sa však i napriek tomu na našom území nezadržateľne šíri. Rímsko-katolícke farnosti ju spontánne prijímajú a tak vznikajú evanjelické cirkevné zbory. Mnohé veci však nie sú presne dané. Podoba evanjelických Služieb Božích a vôbec „evanjelického života“ bude vznikať dlho a postupne. Evanjelické zbory sa najskôr spravujú sami, sami si aj určujú bohoslužobné zvyklosti a z hľadiska ochrany svojich záujmov vytvárajú regionálne bratstvá (kontuberniá, fraternity - predchodcovia neskorších seniorátov). Z hľadiska správy však stále podliehajú právomoci rímsko-katolíckych biskupov.
- 1533 – Martin Luther vydáva Wittenberský cirkevný poriadok, ktorý nadväzuje na jeho dielo Nemecká omša a poriadok Služieb Božích (1526). Je to jasný teologický náčrt toho, ako majú vyzeráť evanjelické Služby Božie. Wittenberský cirkevný poriadok sa o krátky čas stane rešpektovaným bohoslužobným poriadkom aj na Slovensku.
- 1536 – Prvá synoda, teda zhromaždenie predstaviteľov evanjelických cirkevných zborov. Konala sa v Kremnici, nemala ešte reprezentatívny, celocirkevný, iba regionálny charakter. Riešila otázky procesu osamostatňovania sa evanjelických cirkevných zborov spod právomocí rímsko-katolíckych biskupov. Nevytvorila ani organizačnú štruktúru a nezvolila ani nejakého vyššieho predstaviteľa.
- 1540 – Vydané boli Šarišské články od skvelého učiteľa a reformátora, „slovenského Luthera“ Leonarda Stöckela z Bardejova. Obsahovali vieroučné, bohoslužobné a organizačné usmernenia pre farárov a cirkevné zbory v Šariši a na Spiši.
- 1540 – Synoda v Prešove, stále ešte nie celocirkevná a reprezentatívna, riešila otázky podoby evanjelických Služieb Božích a Večere Pánovej.
- 1542 - Podľa historických svedectiev (tzv. Hainova kronika hovorí o „roku zvratu“), bolo Augsburské vyznanie známe a verejne vyznávané na celom území dnešného Slovenska. Je považované za normu a vyjadrenie obsahu viery evanjelikov.
- november 1546 – Konala sa opäť synoda v Prešove, s už veľmi reprezentatívnym zastúpením evanjelických zborov zo Spiša, Šariša a miest Pentapolitany (Košice, Prešov, Bardejov, Levoča, Sabinov). Vytvorila celkom čitateľnú a jasnú štruktúru evanjelickej cirkvi v daných regiónoch. Prijala Prešovské články, ktoré zriaďovali dvojstupňovú správu (zbor a seniorát), definovali právomoci farárov a archidiaconov, teda seniorov. Prvým sa stal bardejovský farár Michal Radašín, vôbec prvý volený vyšší predstaviteľ našej cirkvi. Články hovorili o školských a sociálnych úlohách cirkvi, nariadili pridŕžať sa Lutherovho Wittenberského cirkevného poriadku a vieroučne sa priznali jednoznačne k Augsburskému vyznaniu.
- august 1549 – Leonard Stöckel pre potreby vieroučnej obrany a kvôli jasnému definovaniu luteránskej identity zostavil vyznanie piatich kráľovských miest, tvoriacich združenie Pentapolitana. Volalo sa Confessio Pentapolitana. Nadväzovalo na Augsburské vyznanie a bolo prvým evanjelickým vyznaním viery, ktoré vzniklo na Slovensku.
- 1550 – Prijaté boli Turčianske zákony, ktoré hovoria o postavení, učení a živote evanjelických farárov v Turci, o ich funkciách a schôdzach (kongregáciách) za účelom správy cirkevných zborov.
- december 1559 – Sedem stredoslovenských banských miest pre potreby vieroučnej obrany formuluje svoje

vyznanie viery, nazvané Confessio Heptapolitana, alebo Montana. Autorom bol banskoštiavnický farár Cubicularius. Odpoveďou naň boli represálie voči podpísaným farárom.

- 1562 – Koná sa synoda v Tarcale (severovýchodné Maďarsko), kde sa väčšina maďarských kňazov pridala ku švajčiarskemu typu reformácie Ulricha Zwingliho a Jána Kalvína.

- 1564 – 1576 – Krátka chvíľa vydychnutia: Vládne Maximilián II., k evanjelikom má znášavivý postoj. Nezaručil im však slobodu. Reformácia upevňuje svoje pozície.

- 1569 – 24 spišských miest pre potreby vieroučnej obrany formuluje svoje vyznanie viery – Confesio Scepusiana, ktoré zostavili Melanchtonovi žiaci Valentín Grossman a Cyriak Koch. Všetky tri spomenuté vyznania (Pentapolitana, Heptapolitana - Montana, Scepusiana) nie sú formulované konfrontačne, ale pozitívne, vyznavačsky. Deklarujú túžbu žiť ozajstným kresťanským životom, v cirkvi ktorá stojí na jasnej apoštolskej tradícii a rešpektuje Písmo Sväté.

- 1575 – Prijaté boli Muránske články, ktoré definovali bohoslužobné, ale aj administratívne, spoločenské, morálne, či celkom praktické zvyklosti života cirkevných zborov na Gemeri.

- 1576 – Vznikla tzv. Matúšovská superintendencia, ktorou sa územno - organizačne, vieroučne a bohoslužobne zriadili evanjelici na území dnešného južného Slovenska a severného Maďarska. Zanikla v r. 1669.

- 1579 – 1593 – Tajná tlačiareň Jednoty bratskej na panstve Žerotínovcov v Kraliciach v Česku vydáva legendárnu „Šestidítku“, teda preklad Biblie do literárnej češtiny (ľudovo kraličtina, bibličtina). Ďalšie vydania boli v r. 1596 a 1613. Po zničení tlačiarne v r. 1620 vychádzala Kralická Biblia v zahraničí. Do Uhorska bola raz legálne, raz ilegálne privážaná. Slovenskí evanjelici jej reči rozumeli a tri a pol storočia ju používali ako svoj preklad Biblie.

- október 1580 – Na synode v Trenčíne boli prijaté Liturgické zákony trenčianske, ktoré sa snažili viesť jednotu do poriadku evanjelických Služieb Božích. Plne prijali Wittenberský bohoslužobný poriadok (napr. liturgia v materinskom

jazyku a Večera Pánova v rámci každých Služieb Božích). Závermi synody sa inšpirovali mnohé ďalšie senioráty. Liturgická jednota v dnešnom slova zmysle však ešte nejstvovala.

- 1581 – V Bardejove tlačou vyšiel Malý katechizmus Martina Luthera. Bola to prvá kniha vytlačená na Slovensku v zrozumiteľnom jazyku (v jazyku Kralickej Biblie, literárnej češtine).

- 1585 – Reformácia v Uhorsku je vo veľkom rozmachu. Vyše 90% obyvateľstva Slovenska sa hlási k Evanjelickej alebo Reformovanej cirkvi. Väčšina kláštorov zanikla, niektoré diecézy stratili všetkých veriacich i kostoly. Okrem troch šľachtických rodov prijali všetky ostatné reformáciu. V celom Uhorsku pôsobí len asi 300 biskupov, hodnostárov, kňazov a rehoľníkov. Naproti tomu iba v Sedmohradsku pôsobí dovedna 500 luteránskych, kalvínskych a unitárskych farárov. Rímsko-katolícka cirkev sa ocitá v hlbokoj kríze, ktorá môže prerásť do jej zániku v Uhorsku. Pápež i habsburské politické sily volajú po radikálnom zákroku proti reformácii.

- 1604 – Konal sa protireformačne naladený Bratislavský snem. Prijal článok č. 22, ktorým obnovil platnosť všetkých protireformačných zákonov a zakázal pre budúcnosť rokovať o otázkach náboženských slobôd. I to prispelo ku vzniku povstania sedmohradského kniežaťa Štefana Bočkaia. Po jeho vojenských úspechoch snem v Krupine v r. 1605 vyhlásil rovnoprávnosť katolíkov a evanjelikov.

- 1606 – Podpísaný bol Viedenský mier medzi cisárom a bočkaiovskými povstalcami, ktorý po prvýkrát vyhlásil a zaručil náboženskú slobodu pre luteránov i kalvínov. V takejto atmosfére je v Bratislave založené slávne Evanjelicke lýceum.

- 1608 - Konal sa Bratislavský snem, ktorý potvrdil podmienky Viedenského mieru. Evanjelikom umožnil pomýšľať na organizačné zriadenie svojej cirkvi a zvolenie superintendenta (biskupa). Za palatína (zástupcu kráľa) bol snemom zvolený evanjelik Štefan Ilešházi.

- 1609 – Za palatína je zvolený evanjelik Juraj Thurzo. Spolu so svojim dvorným farárom z Bytče Eliášom Lánim

začínajú prípravy na úplné osamostatnenie sa evanjelickej cirkvi od rímsko-katolíckej cirkvi.

- marec 1610 – Juraj Thurzo zvoláva do Žiliny synodu, ktorá má už veľmi reprezentatívne zastúpenie. 51 poverených delegátov reprezentuje 419 cirkevných zborov asi z dvoch tretín územia dnešného Slovenska. Je po prvýkrát v dejinách zriadená jedna Evanjelickej cirkvi, pozostávajúca z troch superintendencií (biskupstiev) – Trenčianskej, Nitrianskej a Banskej a zvolila troch superintendentov (biskupov) – Eliáša Lániho, Izáka Abrahamidesa a Samuela Melika. Synoda tiež pokračovala vo vytváraní vieroučnej a liturgickej jednoty cirkvi.

- január 1614 – evanjelický župan Kryštof Thurzo zvolal synodu do Spišského Podhradia. Tá územne zriadila jednu evanjelickej cirkvi na území dnešného východného Slovenska. Zvolila za superintendentov Štefana Xylandera (pre zbory Šariša a Spiša) a Petra Zablera (pre päť miest Pentapolitany). Tak bolo dovŕšené územné a správne zriadenie evanjelickej cirkvi na celom území dnešného Slovenska.

- 1616 – Juraj Thurzo zomiera a s ním odchádza vysokorešpektovaná evanjelickej politická osobnosť, ktorá bola garantom práv evanjelikov.

- 1616 – Ostrihomským arcibiskupom so sídlom v Trnave sa stáva mimoriadne vzdelaný a schopný Peter Pázmán, ktorý mal po rodičoch kalvínsky pôvod. Zasväcuje svoj život znovuvybudovaniu rímsko-katolíckej cirkvi v Uhorsku. Presadzuje závery reformne ladeného Tridentského koncilu (1545 – 1563), zakladá Trnavskú univerzitu (1635), pozýva do krajiny protireformačne naladených jezuitov a podporuje paulínov. Šikovnou politikou získava späť vysokú i strednú šľachtu a s ňou i jej poddaných. Presadzuje protireformačnú agendu v politických kruhoch krajiny. V plnej sile sa začína to, čomu rímski katolíci hovoria „katolícka obroda“, evanjelici „protireformácia“.

Z rôznych zdrojov zostavil Ivan Elko

LETNÝ TÁBOR DETÍ „LÁTKY 2017“

Po tretíkrát za posledných osem rokov sa tábor detí konal na Látkach. „Látky, som tu z lásky“ – naša táborová hymna opäť mohla znieť na mieste, kde v roku 2009 vznikla.

Čo spoločne zažilo 23 detí? Táboroví vedúci Barborka Kmeťová, Radka Absolónová, Adam Elko a Magdaléna Elková pripravili od rannej rozcvičky až po večerné udeľovanie svetielok a tienikov dňa a čítanie z Royovej „Bez Boha na svete“ pred spaním množstvo rafinovaných hier, súťaží a výtvarných prác („vyrábaní“). Ako vždy fantastický bol i „Látky majú talent“. Deti podnikli vychádzku na lazy Bratkovica a šírymi látkovskými pláňami prešli a zajazdili si na koníkoch na ranči Haferník.

Téma tábora znela „Viera, ktorá prenáša hory“ (Matúš 17, 20). Aká je? Na piatich doobedných stretnutiach sme hovorili o tom, že jej stredobodom je osoba Pána Ježiša Krista

Foto: Pavol Otepka

Doobedná skupinka na Látkach.

(Mk 5, 25 – 34), ona dôveruje Ježišovmu slovu (Mt 14, 24 – 33), odovzdáva Bohu všetko (Sk 16, 14 – 15), oslavuje Boha navzdory utrpeniu (Sk 16, 19 – 34), vytrvá aj v prenasledovaní a je si istá konečným víťazstvom (Dan 3, 1 – 33 . 6, 2 – 29).

Ďakujeme vedúcim za výbornú službu, prítomným dospelým v tábore za spoluprácu a rodinám za to, že pre tábor podarovali ovocie, zeleninu, koláčiky, sladkosti, nápoje i peniaze.

LETNÝ TÁBOR MLÁDEŽE „ZUBEREC 2017“

Dvadsaťpäť našich mládežníkov sa prestriedalo na letnom tábore v Zuberci v dňoch 9. až 15. júla. Skupinku tvorilo veľa nových mladých tvárí, ktoré dobre zapadli, čo je veľmi povzbudzujúce! Zuberecké počasie tentokrát často menilo naše plány. I tak sme mohli vyjsť na Machy a Mnícha v Skorušinských horách a k Roháčskym plesám v Smutnej doline. Horská búrka nás zahнала z polcesty do sedla Zábrať. Navštívili sme Oravský hrad, tradične sa vybláznili v miestnom bazéne a zahráli si bowling. Mali sme výborné a veselé spoločenstvo.

Téma tábora znela „Túžte po duchovnom čistom mlieku, aby ste ním rástli na spasenie“ (1P 2, 2). Po šesť dní sme čítali šesť úryvkov z 1. listu Petra a uvažovali nad svätosťou (1P 1, 13 – 16), vzdaním sa a prijímaním (1P 2, 1 – 5), svedectvom (1P 3, 15 – 17), oslavou Boha (1P 4, 7 – 11), pokorou (1P 5, 5 – 7) a skúškami viery (1P 5, 8 – 11).

Starší mládežníci Janka Nôžková, Zdenka Žihlavski, Jakub Zmeko a Adam Elko pripravili dva večery

Foto: Jakub Zmeko

Mládež pred Tranovského farou na Oravskom hrade.

svedectiev zo života viery. Ďakujeme bohuznámym manželom za veľkorysý milodar a Nitrianskemu samosprávnemu kraju za dotáciu na oba tábory.

Predovšetkým však nesmierna chvála nech je Pánu Bohu za všetky

deti, mládežníkov a všetkých slúžiacich, za všetky dobré okolnosti a Jeho požehnanie pre oba tábory!

Ivan Elko

HODINÁRSKA PRÁCA

Český dixielandový spevák Ivan Mládek vo svojej piesni „Můj švagr má bagr“ spieva o svojom príbuznom - hodinárovi, ktorý po každej odpracovanej smene, keď musí tým najcitlivejším spôsobom narábať s jemnou mechanikou, sa potrebuje patrične odreagovať. Kvôli tomu má „na zahrádke bagr“, s ktorým surovo rýpe v zemi. „Utrmáčen hodinárskou prací na bagru se osvěží“, opisuje Mládek eufóriu hodinára – bagristu.

Poslucháči túto pieseň milovali, publikum sa smialo. Mnohí poznamenávajú: „Odmysliac mládkovský humor, tá pieseň mi hovorí z duše. Ako rád by som tri dni prehadzoval vrecia so zemiakmi, alebo ťal krompáčom do zeme, aby sa mi trocha uľavilo, aby som sa odreagoval. Čo sa dá pri tom pokaziť?“.

Každé ráno na svitaní, častokrát zavčasu pred šiestou, zaštrngocú kľúče vo dverách kostola. Štartujú sa autá,

vyťahujú bicykle, začína sa pracovný deň. Naši diakoni vyrážajú za prvými rannými klientmi. Dni sa zvyknú podobáť na šachové partie: Kde a kedy byť pri rannom lôžku či pomáhať s raňajkami, koho kam odvieť a koho vyzdvihnúť, koho medzitým okúpať, komu zmenil lekár čas vyšetrenia a komu náhle prestala fungovať chladnička. Trpezlivé vypočutie poťažkania si. Láskové zašpásovanie, ale aj vyhrešenie nedisciplinovaného pacienta. Telefonáty, odovzdávanie si kľúčov, bleskové porady. Medzitým papiere a zas papiere, výkazy a hlásenia. Príchody naspäť do kostola bývajú večer, za tmy, keď ostatní už možno sedia pred telkou.

Všetko to má jeden spoločný znak: Nepracuje sa s vrecami zemiakov, ani netne krompáčom do zeme. Pracuje sa tu s tou najjemnejšou a najcitlivejšou mechanikou: S mechanikou ľudských tiel, s absolútne citlivou mechanikou

konkrétnych ľudských údelov, s osudovosťou onemocnení, úbohosťou utrpenia, túžbou po láske a blízkosti, s potrebou nádeje, s bezradnosťou pomalého odchádzania. Maličký, milimetrový ťah vedľa môže spôsobiť sklamanie, zahorknutie, bolesť. Je to hodinárska, filigrantská práca: Citlivo sa postaviť ako opora k inému človeku v jeho potrebách.

Prešlo leto. Naši siedmi pracovníci diakonie sa rýchlo vystriedali na dovolenkách a sú opäť pokope v spoločnej službe. Každý deň ich čaká 27 zazmluvnených klientov a ďalší seniori, ktorí potrebujú nárazovo pomoc. Vzdávame úctu ich hodinárskej práci! Želáme im veľa zdravia, síl a lásky. Aké dobré je počuť ich „Radi vám pomôžeme!“.

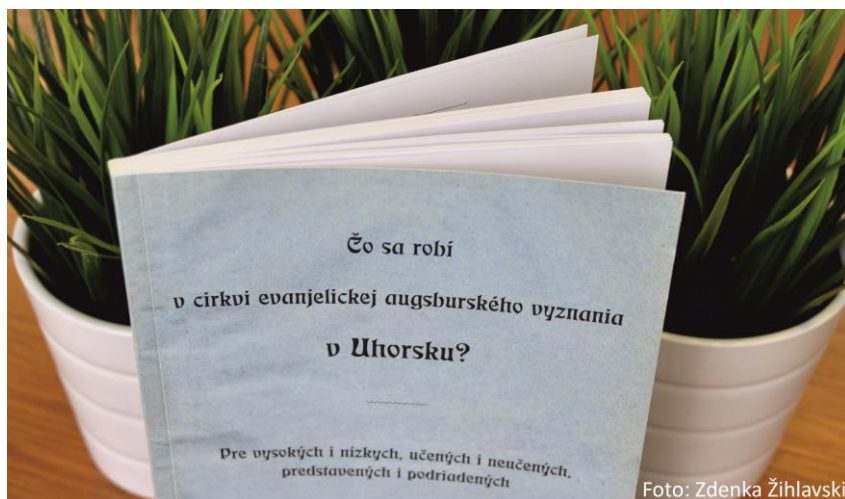
Ivan Elko, farár

Z POSOLSTVA VYDAVATEĽA

Dielo Michala Bodického „Čo sa robí v cirkvi evanjelickej augsburského vyznania v Uhorsku?“, preložené do súčasnej slovenčiny a doplnené Martinom Rieckym, zborovým farárom ECAV v Leviciach je cenné tým, že prináša po vyše 100 rokoch putovania našej cirkvi slová a myšlienky stále aktuálne. Michal Bodický ich kreoval v závere 19. storočia.

Ako by sme dokázali opísať súčasnosť našej cirkvi my, ktorí sme mali jedinečnú možnosť zažiť striedanie tisícročí? Nuž, s pokorou premýšľajme, či by sme sa aspoň jemne priblížili kvalite textu Michala Bodického.

Pomenúva situáciu v našej cirkvi na prelome 19. a 20. storočia. A pridáva nádherné modlitby. V texte čítame, že stav našej cirkvi v tom čase nebol vôbec dobrý. Porovnajúc ho so súčasnosťou si vezmime za svoje, že od situácie v cirkvi nesmie závisieť naša kresťanská viera, že naša účasť na službách Božích nesmie byť determinovaná stavom v cirkvi – to chce byť mojím posolstvom. V tejto súvislosti uvediem zaujímavý príklad. Počul som o evanjelikoch, ktorí prestali chodiť

na služby Božie preto, lebo v rímskokatolíckej cirkvi prebehla aféra spojená s pánom biskupom Bezákom. Čo sa k tomu dá povedať? Buďme silní vo viere a putujme s našou cirkvou ďalšími storočiami.

Hospodinove skutky lásky neprestávajú, lebo jeho milosrdenstvo sa nekončí, obnovujú sa každého rána, veľká je Tvoja vernosť.

Žalospev 3, 22 – 23

Ján Huba
vydavateľstvo Slovenský CHOV Nitra
zborový dozorca

Knihu si môžete objednať na:
Martin Drdoš – Kníhkupectvo KRUIH,
www.knihkupectvokruh.sk
tel. 0903 740 088

SPOMIENKA NA LETO 2017

Veselé popoludnie pre deti.

Svätodušná nedeľa.

Noc kostolov.

Poďakovanie farárke Fride Rothe.

Záverečný Klubík.

Rodiny na Ranči u sv. Františka.

Spevokol v Bystřici na Sliezsku.

Požehnanie detí.

POZÝVAME

Mládežnícka víkendovka v Jabloňovciach

Mládež pozývame na tradičnú jesennú víkendovku do Jabloňoviec, 29. sept. – 1. okt. Autobus odchádza v piatok o 16.00 hod. Účastnícky poplatok za celý pobyt je 12,- €. Príchod v nedeľu okolo 14.00 hod. Prihlásiť sa dá u Adama Elku.

PodĎakovanie za úrody zeme a Tekviciáda

V nedeľu 8. okt., budeme na Službách Božích spoločne Pánu Bohu ďakovať za tohtoročné úrody zeme. Po ich skončení budú sestry vincentky pred kostolom robiť dobrovoľnú zbierku na pomoc hladujúcim a trpiacim na Haiti, v Hondurase, Albánsku, Ukrajine a v Rusku. Ak chcete, prispajte za medovníkové srdiečko, odporúčame aspoň dvoma eurami (oficiálne toľko stojí esemeska na pomoc).

Poobede o 14.30 hod. sa uskutoční Tekviciáda, vyrezávanie a ozdobovanie tekvičiek a prírodnín. Prosíme rodičov, aby deťom so sebou vzali vhodný nožík a boli pripravení im asistovať.

Jesenný zájazd Spoločenstva evanjelických žien

Tradičný jesenný zájazd žien bude 14. a 15. okt. Bližšie informácie budú včas k dispozícii na letáčikoch v kostole. Prihlásiť sa dá zapísaním sa na zoznam v kostole. Prosíme iba záväzne. Prirýchle a potom odvolávané prihlásenia nám robia mnoho starostí.

Seniorálny deň 2017

Na Seniorálny deň 2017 budeme tohto roku mimoriadne cestovať inokedy a inde ako doposiaľ: v sobotu 28. okt. do Levíc. Odchod autobusu bude o 8.30 hod. od kostola. V levickom Božom chráme zažijeme slávnostné zhromaždenie evanjelikov Dunajsko-nitrianskeho seniorátu pri príležitosti 500. výročia reformácie. Prihlásiť sa dá zapísaním sa na zoznam v kostole. Účastnícky poplatok 3,- € v autobuse.

Konferencia presbyterov

Konferencia presbyterov cirkevných zborov seniorátu bude v Kalnej nad Hronom v sobotu 11. nov., o 10.00 hod.

Šarkaniáda

Šarkaniáda pre deti a rodiny bude v nedeľu 12. nov., o 14.30 hod. na Kalvárii.

Seniorálne stretnutie mládeže

V sobotu 18. nov., bude v Jure nad Hronom Seniorálne stretnutie mládeže. Cestovať budeme spoločným autobusom o 8.30 hod. od kostola. Príchod domov bude cca o 16.00 hod. Bude prichystaný zaujímavý program a spoločný obed. Prihlásiť sa dá u Adama Elku.

Služby Božie pre najstarších

V 1. adventnú nedeľu, 3. dec. o 14.30 hod., budú Služby Božie pre najstarších členov zboru s Večerou Pánovou a s posedením. Všetkým našim seniorom, starším ako 75 rokov, zašleme osobnú pozvánku. Pozvaný je, samozrejme, i každý ďalší senior, ktorý by chcel prísť a nemáme ho v adresári.

Pozývame vás na www.ecavn.sk - špeciálne upozorňujeme na rubriky: **Aktuality** a **Fotogaléria**.

Pozývame

ECAV Nitra

Služby Božie

Kázne a videá Služby Božie

Zborový život

História zboru

Aktuality

Evanj. zborová diakonia

Obč. združenie P. Valáška

Spevokol

Mládež

Foto a videogaléria

AKTUALITY

Začiatok konfirmačnej prípravy

Pozor, oproti pôvodnému oznamu bude musieť byť zápis konfirmandov do 1. ročníka až v piatok 6. okt., o 15.00 hod. Konfirmand by mal mať 12 rokov, alebo navštevovať 7. ročník základnej školy. V ten deň bude i prvý dorast o 15.45 hod. a prvé vyučovanie konfirmandov druhákov, o 16.30 hod.

Výročná správa predsedu OZ Pavla Valáška za r. 2016

Na našom webe www.ecavn.sk, si môžete prečítať výročnú správu predsedu OZ Pavla Valáška za r. 2016.

OZ Pavla Valáška, členský poplatok a členská schôdza.

Láskavo prosíme členov Občianskeho združenia Pavla Valáška, aby si zaplatili členský poplatok za r. 2017. Je v nezmenenej výške 5,- € na člena.

Moja evidencia v zbere, moja podpora zboru a cirkevný príspevok

V každú nedeľu pred alebo po Službách Božích, si môžete vo vstupnej hale kostola na prízemí vľavo upresniť údaje o evidencii člena zboru (vedie Mária Števková), zaplatiť cirkevný príspevok („cirkevnú daň“), či odovzdať svoj milodar na potreby cirkevného zboru (vyberajú Mária Števková, Margaréta Černáková, Pavel Líška, Radmila Kuťková).

Cirkevný príspevok je potrebné zaplatiť do 31. októbra. Je v dobrovoľnej výške, minimálne však 13,- eur od konfirmovaného člena zboru. Deti do konfirmácie platia pevnú čiastku 1,50 eur. Dá sa platiť aj prevodom na účet č. SK29 7500 0000 0003 0266 0573, s uvedením mena a označením „CP 2017“.

Predajnička literatúry

V každú nedeľu pred, alebo po Službách Božích, si môžete v malej predajni vo vstupnej hale kostola na prízemí vľavo zakúpiť, resp. zdarma zobrať evanjelickú tlač (Evanjelický posol spod Tatier, Cirkevné listy, Cestou svetla, Evanjelický východ, Dúha), Biblie, liturgické knihy (Evanjelický spevník, funebrál, pašie, modlitebné knihy), biblické čítanie na každý deň Tesnou bránou 2018, plagát s Lutherovými 95 výpoveďami, zaujímavé aktuálne knihy Reformátor Luther, Cirkev v útlaku či ďalšiu kresťanskú literatúru. Poslúžia Vám manželka Milota a Peter Arbetovci.

Služby Božie

Nedeľa, 10.00 hod.

V každú prvú nedeľu v mesiaci je v rámci Sl. Božích Večera Pánova

Stredtýždňové Služby Božie

Štvrtok, 18.00 hod.

Klubík

Štvrtok, 9.30 hod.

Detská besiedka

V každú nedeľu počas Služieb Božích

Príprava na konfirmáciu

1.ročník - piatok, 15.00 hod.

2.ročník - piatok, 16.30 hod.

Dorast

Piatok, 15.45 - 16.30 hod.

Mládež

Piatok, 17.00 hod.

Nitriansky evanjelický spevokol

Pondelok, 16.30 hod.

Vysokoškolská mládež

Utorok, 19.00 hod.

Stretnutie mladých mamičiek

Každá druhá streda, 17.30 hod.

Spoločenstvo evanjelických žien

Podľa dohovoru, 15.45 hod. (16.45 hod.)

Stretnutie mužov

Každý druhý pondelok, 18.00 hod.

Stretnutia manželských párov

Nedeľa, podľa dohovoru, 16.00 hod.

Večer s Bibliou

Štvrtok, 15.45 (16.45 hod.)

Stretnutie okolo Božieho Slova

v penzióne na Považskej ul.

Streda, 9.00 hod.

Stretnutie okolo Božieho Slova

v penzióne na Dolnočermánskej ul.

Piatok, 9.00 hod.

Zaopatrenie Večerou Pánovou

v domácnosti, penzióne, nemocnici či v hospíci

Na požiadanie u zborového farára

Ivana Elku, 0903 / 255197

Pokrstení

Lebo zjavila sa Božia milosť, spásanosná všetkým ľuďom.
Títovi 2, 11

Aisha Helmová
Ivan Kopáč
Diana Löbbová
Matilda Kovarčíková
Denis Kiko
Karol Koubek
Viktória Peťovská

Sobášení

Môj milý sa ozval a povedal mi: Vstaň, moja milovaná, kráska moja, a podí! Ved' hľa, zima sa pomí-
nula, dážď prestal, odtiahol. Kvety sa zjavujú na zemi, priblížil sa čas spevu a hlas hrdličky počuť
v našom kraji.

Veľpieseň 1, 10 – 12

Marek Červoč a Andrea Šurábová
Filip Kratochvíl a Monika Drahošová
Peter Šipoš a Hana Muranová
Milan Homer a Tímea Szabová

Zosnulí

Nikto z nás totiž nežije sebe a nikto sebe neumiera. Lebo ak žijeme, Pánovi žijeme, ak umierame,
Pánovi umierame. A tak či žijeme, či umierame, Pánovi sme.

Rímskym 14, 7 – 8

Mária Bolechová (67)
Juraj Pavlík (74)
Jozef Kušnírik (79)
Alžbeta Krištofová (98)
Božena Kulichová (76)
Alena Ivanová (62)
Július Novotný (79)
Marta Chmelanová (76)

Foto: Pavol Otepka

SILA A ÚTECHA BOŽIEHO SLOVA

Martin Luther, Veľký katechizmus, r. 1529

Predslov, odst. 10 - 13

Proti diablovej, svetu, telu a všetkým zlým myšlienkam je najlepšie zaoberať sa Božím Slovom, rozprávať a uvažovať o ňom. Preto prvý Žalm v druhom verši blahoslaví toho, kto „má záľubu v zákone Hospodinovom a o Jeho zákone rozjíma dňom i nocou.“ Niet pochýb, že najlepším kadidlom proti diablovej, keď sa zaoberáš Božími prikázaniami a Božím Slovom, keď o nich hovoríš, spievaš, alebo o nich uvažuješ. Toto je ozajstná svätená voda a znamenie, pred ktorým diabol uteká a ktorým ho možno zahnať.

Už len pre tento jeden dôvod máš s radosťou čítať Božie Slovo i vyučujúce články katechizmu, hovoriť o nich, uvažovať a zaoberať sa nimi, aj keby si mal z toho čo len ten osôh a úžitok, že tým môžeš zahnať diavla a zlé myšlienky. Lebo on neznesie počuť Božie Slovo. A Božie Slovo nie je nejaká ľudová rozprávka, ako napríklad tá o Dietrichovi z Bernu, ale ako hovorí svätý apoštol Pavel v Rímskym v 1. kapitole v 16. verši je to „moc Božia,“ a to taká, ktorá spôsobuje diablovej páľčivú bolesť a ktorá nás nesmierne posilňuje, potešuje a pomáha nám.

Načo ešte potrebujeme viac rečí? Keby som mal vypočítať všetko požehnanie a úžitok, ktorý máme z Božieho Slova, nestačil by mi ani papier, ani čas. Diavla zvyknú volať majstrom tisícich umení; akože potom nazvať Božie Slovo, ktoré zaháňa a ničí tohto majstra tisícich umení so všetkým jeho umením a mocou? Musí to byť viac ako majster stotisícich umení. A my tak ľahkomyselne opovrhujeme touto mocou, úžitkom, požehnaním a ovocím! Najmä tí, ktorí chceme byť farármi a kazateľmi! Nielen že by nám nemali dať jesť, ale mali by nás štváť psami a kydať na nás hnoj. Veď toto všetko nielen denne potrebujeme ako každodenný chlieb, ale aj to musíme mať proti každodenným a neprestávajúcim útokom a nástrahám diavla, ktorý sa vyzná v tisícokrakých umeniach.